

කුමාරක සූත්‍රය (බු.නි.i, උදානපාළි, බු.ජ.ත්‍රි. 228 පිට)

භාග්‍යවත් බුදුරජාණන් වහන්සේ සැවැත් නුවර දෙවරම් වෙහෙරෙහි වැඩ වෙසෙන සමයක එක්තරා කුමාරවරුන් පිරිසක් අරභයා මෙම සූත්‍රය දේශනා කොට තිබේ. එකල කුමාරවරු බොහෝ දෙනෙක් සැවැත්නුවරටත් ජේතවනාරාමයටත් අතර එක් රැස්ව මත්ස්‍යයන්ට (මාළුන්ට) පීඩා කරමින් සිටියහ. මේ අවස්ථාවෙහි බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙරවරුවෙහි හික්ෂුන් සමග පිඬු පිණිස එම මාර්ගයෙහි වඩින්නාහු එම කුමාරවරුන් සිදු කරන ක්‍රියා දුටහ. දැක මත්ස්‍යයන් පීඩාවට පත්කරන කුමාරවරුන් වෙත එළඹ මෙසේ සඳහන් කළහ. 'කුමාරවරුනි, ඔබ දුකට බිය ද? නුඹලාට දුක අප්‍රිය දැයි?' (භාග්‍යවතුණි කුමාරකා, දුක්බස්ස? අප්‍රියයං චෝ දුක්ඛං?) ප්‍රශ්න කළහ. එවිට කුමාරවරුන් ප්‍රකාශ කර සිටියේ 'ස්වාමිනි, අපි දුකට බිය වෙමු. අපට දුක අප්‍රිය යැයි (එවං භන්තේ, භාග්‍යම මයං දුක්ඛස්ස, අප්‍රියං නෝ දුක්ඛං) කියා ය.

මෙහි දී බුදුරජාණන් වහන්සේගේ අදහස් වූයේ 'කුමාරවරුනි, ඔබ දුකට බිය නම් දුකට අප්‍රිය නම් එළිපිට හෝ රහසිගත ව පාපයක් නොකරන්න' යනුවෙනි.

'සචෙ භාග්‍යව දුක්ඛස්ස සචෙ චො දුක්ඛමප්‍රියං,
මා'කඤ්ඤා පාපකං කම්මං ආචි චා යදි චා රහො.'

ඉදින් ඔබ දුකට බිය නම් දුකට අකැමැති නම් එළිපිට හෝ රහසිගත ව පාප කර්මයක් නොකරන්න.

'සචෙ ච පාපකං කම්මං කරිස්සථ කරොථ චා,
න චො දුක්ඛා පමුත්තාසනී උපෙච්ච පි පලායනං'නි.'

ඉදින් පවිකම් කරවූ නම් හෝ කරන්නහු නම් හෝ එය දැන පලා යන්නහු ද තොපට දුකින් මිදීමක් නැත.

පවි කම් යනු අපිරිසිදු සිතින් යුතුව සිදුකරන කායික, වාචසික, මානසික ක්‍රියාවන් ය. පවි කම් කිරීමේ දී සිත අපිරිසිදු වන අතර ඉන් ලැබෙන විපාකය ද කටුක වූවකි. සිත අපිරිසිදු ව පවත්නා විට අපේ සිතේ සතුට, සහනය නැති ව යයි. එවිට අප සිටින්නේ දුකිනි. එම නිසා හැකිතාක් දුරට පාපයෙන් අකුසලයෙන් වෙන් වන ලෙස බුදුරජාණන් වහන්සේ අපට අනුශාසනා කරති. ලොව පහළ වන සියලු බුදුවරුන්ගේ අනුශාසනය තුළ ද දැක්වෙන පළමු අනුශාසනය අයහපතින්, පාපයෙන් වැළකෙන්න යන්නයි.

'සබ්බපාපස්ස අකරණං, කුසලස්ස උපසම්පදා,
සචිත්තපරියෝදපනං එනං බුද්ධානසාසනං'. (ධම්මපදය)

මෙලෙස බුදුරජාණන් වහන්සේ අප කෙරෙහි ඉතා කරුණාවෙන් අනුශාසනා කරන්නේ, පවිකම් කොට මෙලොවත් පරලොවත් දුක් විඳින සත්ත්වයන් උන් වහන්සේ තම නුවණින් දැක ඒ පිළිබඳ ප්‍රත්‍යක්ෂ අවබෝධයෙන් යුතුවයි.

පවිකම් ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ යනුවෙන් ප්‍රධාන කොටස් තුනකට බෙදේ. එය නීවරණ, ආශ්‍රව, සංයෝජන ආදී නම්වලින් විවිධ ප්‍රභේද යටතේ දක්වා තිබේ. ඊර්ෂ්‍යාව, මාන්‍යය, ක්‍රෝධය, පළිගැනීම ආදී අයහපත් සිතිවිලි ද පවිකම් යටතට ගැනේ. කිසියම් පාපයක් හෝ කුසලයක් සිදු කිරීමේ දී මනස මූලික වේ. ඒ අනුව පාපයක් සිදු කිරීමේදී මනස අපිරිසිදුව පවතින අතර අපිරිසිදු මනසින් යුතුව සිදු කෙරෙන කායික, වාචසික, මානසික ක්‍රියාවල අනිසි ප්‍රතිඵල ගොනා පිටුපස එන රිය සක මෙන් මෙලොව මෙන් ම සසර ජීවිතය පුරා මහත් දුක් පීඩා ගෙන දෙමින් අප අපහසුතාවට පත් කරයි. දුක පාපයට කියන නමක් වශයෙන් සඳහන් වේ (දුක්ඛෝ පාපස්ස උච්චයෝ). පවි රැස් කිරීම දුක් රැස් කිරීමකි.

පවිකම් නොකරන ලෙස බුදුරජාණන් වහන්සේ අනුශාසනා කරන්නේ පවිකම් කළ පමණට අප ජීවිත තුළ දුක, අසහනය, අයහපත, අසාර්ථකත්වය වැඩි වන බැවිනි.

*‘පාපං වෙ පුරිසො කයිරා න නං කයිරා පුනස්සුනං,
න නම්හි ඡන්දං කයිරාථ දුක්ඛො පාපස්ස උච්චයො.’*

ඉදින් යම් පුරුෂයෙක් පාපයක් කරයි නම් එය යළි යළිත් නොකළ යුතු ය. එහි කැමැත්තක් නොකළ යුතු ය. පවි රැස්වීම දුකට හේතුවක් වන බැවිනි

තවද යමක් කිරීමෙන් පසු ඒ ගැන සිතීමේ දී කඳුළු පිරි නෙතින් ඒ ගැන සිහි කිරීමට වේ නම් එබඳු දේ යහපත් නොවන බවත් එවැනි දේ නොකරන ලෙසත් බුදුරජාණන් වහන්සේ ඉතා කරුණාවෙන් අප වෙත දේශනා කරති.

*‘න නං කම්මං කතං සාධු යං කථො අනුනස්සති,
යස්ස අස්සුමුඛො රොදං විපාකං පටිසේවති.’*

ඒ අතර බුදුරජුන් විශේෂයෙන් අවධාරණය කරන්නේ පාපය කුඩා වුවක් සේ සලකා අවමන් නොකරන ලෙසයි. පාපය කුඩා වුව ද බොහෝ කලක් පවි කිරීමෙන් පාපය බලවත් වී පවිකරන්නා ඉන් මහත් ව්‍යාසනයකට පත්වීමට ඉඩ ඇති බැවිනි.

*‘මාවමඤ්ඤේථ පාපස්ස න මං නං ආගමිස්සති,
උදබ්ඤ්ඤනිපානෙන උදකුම්භො’පි පුරති,
පුරති බාලො පාපස්ස ටොකථොකම්පි පාපිනං.’*

මෙලෙස පවි නොකිරීමට නම් කුසලාකුසල පිළිබඳ පැහැදිලි අවබෝධයක් තිබිය යුතු ය. මේ සඳහා සම්මා දිට්ඨියෙහි පළමු පියවර වූ ‘කම්මස්සකතා සම්මා දිට්ඨිය’ උපදවා ගැනීමට අවශ්‍ය කෙරේ. ඒ සඳහා ධර්මශ්‍රවණයත් යෝනිසෝ මනසිකාරයත් බෙහෙවින් උපකාරී වේ. එනම් පවි කිරීමෙන් අයහපත් ප්‍රතිඵලක් පින්, කුසල් කිරීමෙන් යහපත් ප්‍රතිඵලක් ලැබෙන බවට ඇති අවබෝධයයි. මෙම අවබෝධය ලැබූ පමණට අප අකුසලයෙන් පාපයෙන් දුරුවේ. ඊට හේතුව අප තවදුරටත් දුක් විඳීමට අකැමැති බැවිනි. තවද අප ජීවිත තුළින් පාප කර්ම සිදුවන පමණට අපේ ආධ්‍යාත්මික ශක්තිය දුර්වල වන අතර අතීත අකුසල් විපාක දීම ද ඉක්මන් වේ. අප ඇසුරු කරන යහපත් අයගේ ඇසුර අපට අහිමි වේ. පාප මිත්‍රයන් සමීප වේ. මේ හැම කරුණක් ම සිදු වන්නේ පවි කිරීමේ ආදීනව වශයෙනි. එබැවින් හැකිතාක් දුරට පාපයෙන් දුරුවීමට උත්සාහ ගැනීම මෙලොව ජීවිතයේ දුක් කරදරවලින් නිදහස්වීමට බෙහෙවින් හේතු වේ.

සිතට අකුසල සිතිවිලි පැමිණි විට එයින් සිත මුදවා අකුසල් දුරුවන අයුරින් සිත පිහිටුවා ගත යුතු ආකාරය විසිතර කරමින් බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙම සූත්‍රය දේශනා කර තිබේ. මජ්ඣිම නිකායෙහි මූල පණණාසකයෙහි සඳහන් මෙම සූත්‍රයෙන් සිතට නැගෙන ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ යන අකුසල සිතිවිලි පාලනය කළ යුතු ආකාර පහක් විස්තර වේ. ඒ අනුව

1. අඤ්ඤවිතක්ක :- සිතට ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ යන අකුසල විතර්ක පැමිණි විට ඊට ප්‍රතිවිරුද්ධ සිතිවිල්ලකින් එම අකුසල් සිතිවිලි දුරුකිරීම මෙමගින් සිදු කෙරේ. නිදසුනක් වශයෙන් ලෝභයක් පැමිණි විට පරිත්‍යාග (අත්හැරීම) සිතිවිල්ලකින් ද ද්වේශයක් පැමිණි විට මෛත්‍රී සිතිවිල්ලකින් ද මෝහය ඇති විට ප්‍රඥාවෙන් ද වශයෙන් අකුසල් දුරුකිරීම මෙම ක්‍රමයෙන් විස්තර වේ. වඩු කාර්මිකයෙක් තම භාණ්ඩ සෑදීමේ දී ලියක ඇණයක් ඉවත් කිරීමේ දී වෙනත් ඇණයකින් එයට ගසා කලින් ඇණය ඉවත් කරන්නාක් මෙන් කුසල සිතිවිල්ලකින් අකුසල සිතිවිල්ල දුරුකිරීම ‘අඤ්ඤවිතක්ක’ යන්නෙන් අදහස් වේ.

2. ආදීනව :- සිතට ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ යන අකුසල සිතිවිලි පැමිණි විට එමගින් තම සිතට කයට ඇතිවන අදීනව පක්ෂය සිහිකොට එම සිතිවිලි දුරු කිරීම මෙම ක්‍රමයෙන් සිදු වේ. තම සිතෙහි අකුසල සිතිවිලි ඇතිවිට සිත අපිරිසිදු වීම හේතුවෙන් සිතට අසහනය, දුක, ජීවනය, අසතුට වැඩි වේ.

එමගින් තම මානසික සුවය නැති වන අතර කායික වශයෙන් ද මහත් අපහසුතාවකට පත් වේ. මෙලෙස අකුසල සිතිවිලිවල පවත්නා ආදීනව සලකා ඒවා ඉක්මනින් සිතින් දුරුකොට සිත නිදහස්ව තබා ගැනීමට අප බුද්ධිමත් විය යුතුය. යම් තරුණයෙක් හෝ තරුණියක් නා පිරිසිදු වී අලංකාර ඇඳුම් ඇඳ සුවදවිලවුන් ගල්වා ඇති විටෙක කිසියම් මල සහකුගේ කුණු වූ මළ කුණක් තමාගේ කරට දැමුවහොත් මහත් පිළිකුළකට, අප්‍රසාදයකට පත් වන්නේ යම් සේ ද එසේ ම තම සිතට අපිරිසිදු සිතිවිලි පැමිණි විට එම අයහපත් සිතිවිලි පිළිබඳ බියක්, පිළිකුළක්, අප්‍රසාදයක් ඇති කරගෙන වහා එම සිතිවිලිවලින් සිත මුදවා ගැනීමට අප නිතර සැලකිලිමත් විය යුතුය.

3. අසනි :- සිතට ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ යන අකුසල සිතිවිලි පැමිණි විට එම අයහපත් සිතිවිලි සිහි නොකර සිටීම මෙම පියවරෙහි ලක්ෂණයයි. අකුසල සිතිවිලි දිගින් දිගටම සිහි කළහොත් ඒවා තවදුරටත් වර්ධනය වී සිත වඩ වඩාත් අපිරිසිදු වේ. අකුසලය ප්‍රබල වේ. එමනිසා එවැනි සිතිවිලි පැමිණි විට වහා එය නොසිතීමට ක්‍රියා කළ යුතුය. මේ සඳහා දැඩි අවදානයක් මෙන් ම සිහිනුවණක් අවශ්‍ය වේ. ඒ සඳහා අප දක්ෂ විය යුතුය.

4. විතක්කමුලභේද :- සිතට ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ යන අකුසල සිතිවිලි පැමිණි විට ඒ සිතිවිල්ලේ මුලට ම ගොස් එහි ස්වභාවය වටහා ගෙන එහි නිසරුව ව තේරුම් ගැනීමෙන් එම සිතිවිලි දුරු කිරීම මෙහි දී සිදු වේ. ලෝභයක් සිතට එන්නේ සුභ අරමුණක් සමග අයෝනිසෝ මනසිකාරය ඇති විටයි. ද්වේශය හට ගන්නේ පටිස/ අසුභ අරමුණක් සමග අයෝනිසෝමනිසාකාරය ඇති විටයි. ලෝභයක් ඇති විට තමා ලෝභ කළ දෙයෙහි පවත්නා යථා ස්වභාවයක් ද්වේශයක් ඇති විට එම ද්වේශය හටගත් දෙයෙහි පවත්නා නිරර්ථක බවක් තේරුම් ගැනීම තුළින් එම අකුසල විතර්කවලින් සිත මුදවා ගැනීම මෙම පියවරෙන් සිදු කෙරේ.

5. අභිනිග්ගණ්හන :- සිතට ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ යන අකුසල සිතිවිලි පැමිණි විට දැඩි විර්යයකින් තම දිව දත් අතර සිරකර ගනිමින් හෝ බලවත් උත්සාහයකින් එම සිතිවිලි දුරුවන තෙක් නොපසුබට උත්සාහයෙන් ක්‍රියා කිරීම මෙහිදී සිදු වේ.

මෙලෙස සිත පාලනය කර ගැනීම සඳහා මනා ධර්මඥානයක්, මෙන් ම සිහිනුවණක් සහ යෝනිසෝමනසිකාරයක් අවශ්‍ය කෙරේ. ඉහත සඳහන් පරිදි සිත පාලනය කර ගැනීමට යමකු දක්ෂ වුවහොත් ඕනෑම විෂම පරිසරයක් තුළ තමා කැමැති ලෙස සිත වසගකොට ගෙන මානසික අසහනයෙන් තොරව සුවසේ ජීවත් වීමට අවස්ථාව උදා වේ. ඒ සඳහා භාවනාව තුළින් ලබන මානසික සංවරය එකගබව බෙහෙවින් උපාකාරී වේ. සමථ භාවනා තුළින් සිත එකග කර ගැනීමත් එලෙස එකග කළ මනසින් පටිච්චසමුප්පාදය පදනම් කොටගත් අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම යන ත්‍රිලක්ෂණය දැනීම සංඛ්‍යාත අවබෝධයත් ස්ථාවර මානසික ඒකාග්‍රතාවක් සඳහා අවශ්‍ය වේ. මේ සියලු ක්‍රියාවන්ගේ අවසාන ප්‍රතිඵලය වශයෙන් ශ්‍රද්ධා, විර්ය, සති, සමාධි, ප්‍රඥා යන ඉන්ද්‍රිය ධර්ම වර්ධනය වේ. එනම් මෙම ක්‍රියාවන් හා ප්‍රඥාවෙන් උසස් මානසික ප්‍රීතියක් සහිතව විසීමට හැකි වීමයි. අප සිතට බොහෝ විට අසහනයට අසතුටට පත් වන්නේ අන් අයගේ වැරදි අඩුපාඩු හේතුවෙනි. එය හැකිතාක් අවම කර ගැනීමට මෙම ක්‍රියා භාවනාව බෙහෙවින් ඉවහල් වේ. තම එක ම දරුවා දෙස බලන ආකල්පයෙන් අන් අය දෙස බැලීමට සිත හුරු කර ගත හොත් අන් අයගේ විෂය වර්ෂා හේතුවෙන් ඇතිවන චිත්තපීඩා රැසකින් නිදහස් වීමට අවකාශ සැලසේ.

මෙලෙස එක් අතකින් සිතට නැගෙන ලෝභ, ද්වේශ, ඊර්ෂ්‍යාව ආදී අකුසලයන්ගෙන් වැළකෙන අතර අනික් අතින් කුසලය, පිත ශක්තිමත් කර ගැනීමට ද අප උත්සාහ ගත යුතු ය. ඊට හේතුව පින් රැස් කළ පමණට ජීවිතයේ සැප වැඩිවන බැවිනි (සුබෝ පුඤ්ඤස්ස ච්චිවයෝ). හැකිතාක් දාන, සීල, භාවනා යන ත්‍රිවිධ පුණ්‍ය ක්‍රියා මෙන් ම සීල, සමාධි, පඤ්ඤා යන ත්‍රිවිධ ශික්ෂාවන් ද අප ජීවිත තුළින් සම්පූර්ණ කර ගැනීමට අප දක්ෂ වුවහොත් අප ජීවිත තුළ වඩ වඩාත් සතුට, සහනය, සැපත වර්ධනය වේ.

අප ජීවිතයේ සෑම දෙයක් ම සිදු කරන්නේ දුකින් නිදහස් වීමක් සැප ලබීමක් සඳහායි. ඒ සඳහා හේතු වන ප්‍රධාන සාධක නම් හැකිතාක් පාපයෙන්, අකුසලයෙන් දුරුවී දානාදී පින්දහම් ජීවිත කාලය තුළ සිදු කර ගැනීමයි. අප අපගේ අතීතය ගැන සිහිපත් කරන විට දුක් ඇති නොවන ලෙසත් සතුට වැඩිදියුණු වන ලෙසත් සිහිපත් කළ හැකි අයුරින් ජීවිතය පවත්වා ගැනීමට අප උපරිම ලෙස උත්සාහ ගැනීම අවශ්‍ය කෙරේ. අප අතින් කායික වාචසික වශයෙන් අඩුපාඩු අවම වූ තරමට අපගේ අතීතය ගැන සිහිකිරීමේදී පසුකැවීම් හටගනීම අවම වේ. සිල්වත් බවෙහි ආනිසංස වශයෙන් සතුටු සිතින් තම අතීත සිහිකිරීමටත් ඕනෑම සමාජයක් වෙත නිර්භයව විශාරදව එළඹීමටත් හැකියාව සැලසේ.

මෙහි දී හැකිතාක් ධර්මඥානය ලබා ගැනීමත් ලැබූ ධර්ම ඥානය උපයෝගී කර ගනිමින් ඒ අනුව ජීවිතය පවත්වා ගැනීමටත් නිතර සිහියෙන් නුවණින් කාලය ගත කිරීමටත් අප්‍රමාදීව ක්‍රියා කළ යුතු ය. හැකිතාක් කිසියම් සමථ භාවනා අරමුණක් වඩමින් සිත එකඟ කර ගැනීමටත් එලෙස එකඟ වූ සිතින් අනිත්‍ය දුක්ඛ අනාත්ම යන ත්‍රිලක්ෂණ බැලීමේ නුවණ වැඩිමටත් නිතර උත්සාහවත් විය යුතු ය. කෙතරම් දුරට අප ජීවිතයෙන් ප්‍රතිඵල ලැබුවා ද යන්න තීරණය කෙරෙන ප්‍රධානතම සාධකය වන්නේ නිතිපතා සමථ විදර්ශනා භාවනාවන්හි කෙතරම් කාලයක් සිත යෙදීමට අප දක්ෂ ද යන කරුණ මතයි. අප ලැබූ දුර්ලභ මිනිස් භවයෙන් මෙන් ම වටිනා බුද්ධෝත්පාදයෙන් ප්‍රතිඵල ලැබුවා වන්නේ එවිටයි. එසේ ක්‍රියා කිරීමට තෙරුවන් බෙලෙන් ඔබ සැමට ශක්තිය, ධෛර්යය, වාසනාව උදාවේවා'යි ඉතා සිතින් ප්‍රාර්ථනා කරමු.

ඔබ සැමට තෙරුවන් සරණයි.

{පැසදිනා හි ලොස් ඇන්ජලිස් බෞද්ධ විහාරයෙහි ස්වාමීන් වහන්සේලා මෙහෙයවන
ධර්ම චාරිකා වැඩ සටහන (බු.ව. 2559 පොසොන්) 05/30/2015

දායකත්වය :- පාලිත ධර්මසේන මහත්මා එම මහත්මිය, පියාණන් (දොන් ධර්මසේන),
පුතනුවන් ඇතුළු පවුලේ ඥාතීන් }